

אד.

פרוטוקול מס. 135 ג'

מישיבת ועדת הכספים

התקיימה ביום ב', כ"ד באב, תשי"ד - 23.8.54 בשעה 11.00

נוכחים : היו"ר י. גורי
י. בדר
ש. דיין
א. הרצפלד
ק. לוז
ח. לסדן
י. פורדר
מ. קלמר

מוזמנים: פ. ספיר - מנהל משרד האוצר;
ח. גבתי - מנהל משרד החקלאות;
מר כהנא - מנהל מינהל המים במשרד החקלאות.

סדר-היום: המשך הדיון על תקציב משרד החקלאות.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

לפני שאנו עוברים לסדר-היום רצוני להזכיר לחברי הוועדה כי בשבוע שעבר סיכמנו את החוברת הדנה בדו"חות מס. 3-4 של מבקר המדינה. אני אדאג לכך כי החוברת תונח על שולחן הכנסת היום או מחר וכי הבעיה תועלה על סדר-היום.

רצוני להביא לידיעתכם כי נתקבל מכתב מאת שר האוצר בנדון מתן ערבות לקופת חולים לעובדים לאומיים.

(היו"ר קורא את המכתב)

אני מציע לוועדה לאשר את מתן הערבות.

הערבות לקופת חולים לעובדים לאומיים - אושרה.

המין והזיון על תקציבונותיהם (תקציב מירד החקלאות).

ג. קלמר:

"סקורות" מעלה את סאיר הזכות למים טרי פעם
בפעם, ובסוכנות הגיע המחיר עד 125 ל"י ליחידה.
אני מבקש לדעת מי המחליט על כך, והאם יש פיקוח מטשלת על המחירים?
מדוע לא תועבר חברת "סקורות" לרשות הממשלה,
טאחר שהיא המסמנת את המפעל?

ח. לפרני:

מדוע לא תחליט הממשלה על הקמת קרן השוואה
ארצית למים?

המקיים וגם הקרן-הקיימת מעסיקים פועלים
שכירים בגלל הצרכים שלהם ובגלל לחצן של לשכות העבודה בסביבה. המחסור
באשראי גורם לכך כי הפועלים מקבלים חשבונות של ימי עבודה ומוכרים
אותם בהנחה של 50% כדי לקבל מזומנים. קיבלתי ידיעה כי בקריית-שמונה
מכרו פועלים חשבונות של 85 ל"י בעבור 30 ל"י במזומנים. לו היה מוקצב
סכום מסוים לבנק הפועלים, והבנק היה משלם לפועלים מזומנים תמורת
חשבונותיהם, אפשר היה להביא גאולה לאנשים ולסתום מקור פרזיטי של
אנשים המנצלים את המצב המיוחד הזה.

י. ברר:

רצוני לעמוד על בעיית מקומה של המדינה במפעל
"סקורות". מדבריו של מר ספיר נתקבל הרושם
כי חברת "סקורות" היא בעלת זכויות רבות, אולם מסתבר כי אותן הסיבות
שהיו חייבות וטובות כאשר דובר על העברת חברת החשמל לרשות הממשלה
קיימות פה כשה לגבי מפעל זה. כאן אין קיימת טכנה של הוצאת דיביזים,
ואם המדינה תקבל על עצמה את האחריות עבור חברת "סקורות" לא יפגע הדבר
באיזה אדם, סוסד, הנהלה או מנגנון, וגם לא ביציבות והמשך העבודה במפעל.
אני חושב לכן כי אפשר להלאים חברה זו. ישנה גם דרך אחרת, שהממשלה
תקבל לידיה 51% בחברה שתשאיר את השותפים הנוכחיים: הסוכנות וההסתדרות.
אולם טכל מקום לא יתכן שחברה זו תישאר חברה פרטית מבחינה משפטית.

הקמת קרן השוואה זו בעיה נכבדה מאד, אולם
אם לא קרן השוואה הרי לפחות יש ליצור תעריף דפרינציאלי שלא יהיה בנוי
רק על הוצאות. כדי להגשים דברים אלה יש הכרח שזו תהיה חברה מטשלתית.

בעיה מיוחדת היא בעיית ניתוק המים כאמצעי
לחץ לשם תשלום. אני מסכים לכך שאין לספק מים חינם אין כסף, אולם
השיטה הנוכחית של ניתוק המים לא מוכל לעמוד במבחן המציאות ויש להחליפה
באחרת. לו היתה לגביית דמי המים אותה מערכת של פריבילגיות שישבן
לגבי מים; לו אפשר היה להוציא לפעל במישרין את גביית דמי המים יחד
עם הקנס של 20% או קנסות אחרים, אולי היה נמצא פתרון לבעיה. אולם
פריבילגיות כאלה קשה להעניק לחברה שהיא חברה בע"מ. השיטה של ניתוק
המים, ביחוד במקומות כמו ירושלים, שישם לא ברור מי האשם בכך, ובכל אופן
בוודאי לא אותו תושב אשר שילם את דמי המים - אינה יכולה להימשך.

אלו הן השאלות הדורשות תשובה, ורצוני להוסיף
עליהן אחת: האם יש התנגדות מצד חברת "סקורות" להלאמה? האם יש התנגדות
להפיכת המפעל לחברה מטשלתית חלקית?

ש. רייני:

אשר לזכות המים, שהמשיקים נאלצים לשלם עבורה,
רצוני לדעת: האם יש מחיר אחיד לכך, האם מטשיכים
לבנות זאת גם עתה, מי משלם עבורם ומה הם הטכומים? אני מבקש לדעת כמה
עולה למתיישב זכות מים לדונם.

האם יש לממשלה תכניות לשתף עצמה, יחד עם
הסוכנות, הקרן-הקיימת והמשיקים, בקרן להוזלת מחיר המים עבור אזורים
רחוקים וגבוהים? האם נעשתה פעולה כזו בלי לשתף את העיר?

מה הן מחשבות הממשלה בנושא: האם להקים קרן, להטיל מס או להעניק סובסידיה לצרכנים?

לי ברצה כי אין להטיל על ישובים מרוחקים ודללים, אשר טעבירים אליהם מים, את כל עומס התחלות עבור הרכוש, הרבית וההפחתה של חלקי החלוקה. כיצד חוייבים הגורמים המספלים בענין לפתור בעיה זו?

מ. סלטר:

שאלתי זו סכרונה לממשלה ולחברת "סקורות", ואני מדבר על בעיית ניתוק המים לירושלים. פעולת הפחתת המים לירושלים, שהיא רגישה מאד בנקודה זו, היא עוול לתושביה. ישנן די דרכים לממשלה ול"סקורות" להגיע להסדר עם העירייה, ולא צריך היה להפעיל לחץ כזה. ועדת הכספים אינה יכולה לעבור בשתיקה על כך ועליה לקבל החלטה לסיים-לב לכצב שהתחווה. קיימים יחסים מספיים בין הממשלה והעירייה, ויש יחסים מספיים בין חברת "סקורות" לבין הממשלה, ואינני חושב שזהו המצעי שחברת "סקורות" היתה/לצקוט בו כדי לגבות מספיים מהעירייה.

שאלתי - וזו צריכה להיות מטעלתה של ועדת הכספים - שלא תישנה הפעולה של הפחתת המים לירושלים.

י. פורדר:

בעיית מחיר מחיר לסיים היא מסובכת ביותר, אולם גם חשובה מאד, כי מחיר המים הוא גורם הקובע את הצלחתה או אי-הצלחתה של ההתיישבות. אני מבין שחברת "סקורות" מתלבטת בבעיה, כי כדי להגשימם זאת יש צורך בנייה מסלכתית יותר מאשר מסחרית, ומצד שני על החברה לספור על ה"קוסט פלוס".

אני סבור כי אם רצוננו להתקדם, אין לפנינו דרך אחרת מלבד להגיע לביזור התאמה, אולי לא טוטלית אבל יחסית. חברה גדולה ארצית כ"סקורות" יכולה להקדיש משומת-לב לבעיה. איני דורש מחיר מחיר, אבל אני מציע לסקור את בעיית התאמה על-ידי השוואה. רצוני גם לחזור על מה שאמרתי בוויכוח הכללי, כי בכל האזורים של ההתיישבות, אם בהתיישבות העובדת ואם בפרטית, ההבדל בין מיקים ומיקים וצעירים הוא גדול מדי, לדעתי.

ט. לונ:

כאשר בחקיים דיון בענין המרדונה טענתי, כי להטלת מס על ציבורות הממונים במדמה אין סוד, כי הם אינם יכולים להינזק. באותו טעם אמרתי ל"סקורות" מסלמת כמות אלפי לירות מס מרדונה, דבר המספיע כסובן על מחיר המים. ד"ר לבדאו טען לעומתי ש"סקורות" מסלמת רק 50,000 ל"י. אני מבקש להבהיר את הדברים.

מה היא כמות המים שתוזרם לבגב עם קידום מפעל ההסקייה בתחומי טיליארד וחצי קוב מים?

מהי הסובסידיה הניתנת למים בבגב על-ידי הסוכנות ו"סקורות", והאם גם הממשלה משתתפת בזה?

רצוני לחזור ודעתי במאלת מחיר המחיר למים. זוהי שאלה מסובכת עד כדי כך שיהיה עלולה לשנות את מבנה שיק המרץ, כי מחיר מחיר פירושו לשנות את היסח של הרנטביליות מבחינה מסלכתית ולאו דוקא מבחינת כל יצרן ויצרן. במקורות בהם זורמים המים באופן טבעי זורעים אספסת, במקום אחר - טטעים, ועם הנהגת מחיר מחיר משתנה הכל. יש לדבר על הוזלת מחיר המים באזורים יקרים, והדבר אינו צריך לחול על מים בלבד. המדינה חייבת לסגור דרכים לכך אם באמצעות קרן להוזלה, או הטלת מס מסוים על מים או על-ידי גיוס סקורות אחרים.

א. הרצפלה

בעיית סחיר המים היא מסובכת ביותר וקשורה במערכת שלטת של דבריה כמו חשטל וכדומה. ורצוני לשאול את אלה העוסקים בטלאכה זו: האם עלינו לשבת באיבוד ימים ולהמשיך בטעב הקיים עד שכל הבעיות תתבררנה ותתלבנה, או שיש שלבי ביניהם שיכולים להביא עמם הקלה חלקית?

הסוכנות משתתפת במי הנגב ב- 8 פרוטות ו"סקורות" - ב- 4 פרוטות, הממשלה אינה משתתפת באופן ישיר. אני סבור כי היטל מים כללי או הקטת קרן עלולים לפתור את הבעיה, לא יתכן מצב לפיו מי שיושב על פי הכאר הוא הנהנה, יש גם להתחשב בצרכים וביכולת של כל אחד ואחד. ואני יואל: האם יש לממשלה תכניות להוזלת סחיר המים ואילו הן?

היו"ר י. גורני:

אחת מבעיות המים היא גם שאלת הבזבז בהם, ואילו הנהגנו טודדי מים היינו מביאים לידי חסכון בשיטות. אני מבקש לדעת מתי תיפתר בעיית טודדי המים?

ברור כי במידה ורוצים להשוות או להקטין את הפרחקים בסחיר המים, אסור להעמיס זאת ולליקר את המים בחקלאות. אם אנו גורמים את ההסקפה שמים זה נכס כללי של האומה - מדוע צריכים אנשי העיר ליהנות ממים זולים מאד? האם אי-אפשר למצוא מיזה פתרון חלקי בקו המחטבה הזה שלא להעמיס את היוקר על החקלאות אלא על העיר?

פ. ספיר:

חבר-הכנסת אריאב הציג שאלה בקשר לאגמים, אך במלש חזר והדגיש כי בענין האגמים אנו עלולים לעמוד בפני הפתעות בלתי בעימות. אנו זקוקים לאגמים כדי לאכסן 2 מיליארד קוב מים, אולם יש ומסיקעים מאות אלפי לירות בהקמת אגם ולבסוף מתברר שהוא אינו מחזיק מעמד. איר לאגם בעין-כרם התברר שיהיה צורך להשתמש עם ביותר בטון, ואילו האגם בכפר-ברוך יכול להתחזק מעמד בלי כל טיפול נוסף. רוב האגמים בנויים על מי שטפונות ועל מים שיזרמו אליהם מבתרות בסנים שחונות.

לפי גירסתו של חבר-הכנסת אלישר, שקראתיה הבקר בעתונות, התכוונתי להתחמק מסנו. הוא טוען כי אמתול חיפש את ד"ר נאמן ואתו במסדר ולא מצאנו בטשן כל היום. רצוני להודיע כי אמתול הייתי במסדרו - 7.30 בבקר עד 7.30 בערב, עם הפסקה קצרה, ולא ד"ר נאמן ולא אני התחמקנו מסנו.

אני יכול להשיב כאן בשם "סקורות" כי אינני מייצג אותם. אינני סכיר את היחסים בין חברת "סקורות" לעיריה, אולם אני סכיר את היחסים בין האוצר לבין העיריה. האוצר הזרים לעיריית ירושלים במשך 4 - 3 השנים האחרונות, סכומים שאפילו אינם מביעים לה. לעיריה יש עתה סיבוכים עם מסדר הפנים, אבל עובדה היא לכל מה שמגיע לה - היא קיבלה. בפידה שהאוצר חייב כסף לעיריה, הוא משלם לה, והעיריה עוד חייבת לאוצר מאות אלפי לירות.

ב-1949 נתמנתה ועדה לבירור היחסים בין עיריית ירושלים לבין "סקורות", ועד כמה הידוע לי לא "סקורות" אסמה בכך שהענינים נדחים. אני חייב לציין כי "סקורות" הצילה את ירושלים מצמאון, והיא אף פעם לא ניתקה לחלוטין את המים. לכל הדיבורים הללו אין שחר: "סקורות" עוד טרם הפסיקה לשאג ישוב מי שתיה.

מהירקון אפשר להפיק 200 מיליון קוב מים, והכוונה להעביר 150 מיליון לנגב. הזדקקה בירקון היא איומה ומצב אספקת המים בתל-אביב הוא עוד יותר קטסטרופלי מאשר בירושלים, כי המים שם לא רק שלוחים אלא מזהמים. בתקציב מדפייע סכום של 1,600,000 ל"ש להסדרת קו ביוב ראשון בין תל-אביב ופתח-תקווה. מנגנון "סקורות" מוכן לבצע את העבודה שצריכה להימשך 4 - 3 חדשים. הודענו לעיריה שהסכום מובטח וכי תתחיל לפעול בהקצאת התקציב, אולם הענין לא זע ולא נע ולא נעטה דבר. כל עוד לא יוסדר ענין הביוב לא יוכלו להעביר מהירקון אפילו קוב מים לא לנגב ולא לעיר. יש כוונה גם ליטור על הנוף, אולם יחליטו הגורמים המתאימים מה עדיף: להשקות 300,000 דונם בנגב, או להמשיך לבזע בסירות על הירקון.

התכנית לתעלה בין ים-תיכון לכינרת היא ענין לעתיד. אנו מקציבים גם סכומים לעניינים בטווח ארוך, והוקצב סכום של 30,000 ל"י כדי לשרטט את התכניות.

חבר-הכנסת סינף חיווה דעתו בבעיית האשראי לחקלאות. טומחים שונים מזהירות אותנו מפני הפעולות האחרונות, וגם מר הופיין טען סכום של 9 מיליון ל"י הוא גדול מדי. 4,5 מיליון ל"י יוקדשו לחקלאות, ומחצית מסכום זה להתיישבות הצעירה. אני מבקש את מר גנתי להביא את רשימת החלוקה כדי שיראה חבר-הכנסת דיין כמה הוקצב להתיישבות החדשה.

אין דבר מסוכן מהגזמה, וזאת רצוני לומר לחבר-הכנסת דיין אשר טען כי תשלום סכר העבודה לפועלי הדחק משהה 4 - 6 חודשים. יש הוראה ברורה - ואני בודקתי זאת בעצמי - לשלם לפועלי הדחק את שכרם בימים בהם משלמים משכורת לעובדי המדינה, לנכים ולצבא. ברור רק כי עד שהחשבוניות מגיעים למשרד העבודה ממקורות מרוחקים ועד שהם נבדקים עובר זמן מסוים. היום במחצית השניה של אוגוסט שילמה המדינה את כל המגיע לפועלי הדחק, פרט ל-20,000 ל"י עבור חודש יולי שיטלטו היום או מחר.

אשר לתשלומי הסוכנות היהודית, באתי בדברים עם מר יוספטל, וגם הוא טען כי לדיבורים על פיגורים של 5 חודשים אין שחר. התברר כי הסוכנות היתה חייבת קרוב למיליון ל"י, והובטח תשלום של מחצית מיליון תוך ימים ספורים.

ש. דיין: כמה זמן עלינה הסוכנות את שכר העובדים?

פ. ספיר: חדש וחצי או חודשיים.

ש. דיין: היו מקרים של הלגת שכר עד 5 חודשים, ואני מוכן להביא את הרשימות.

ש. ספיר: לפי תכנית המים של מפעל הקיסון - גליל מערבי, מגיע באביב 1956 כמות גדולה של מים לתאנכים. במפעל מים זה יופקו 175 מיליון קוב מים עבור העסקים, התאנכים, הגליל התחתון והגליל המערבי.

מפעל עמק בית-נטופה ייבנה בטווח 18 שנה שלבים-שלבים. הכוונה שעמק בית-נטופה יהווה מקום אגירה גדול שיעביר את המים לנגב.

קידוח באר המים הראסון בכדורג הוסלם והוכתרו בהצלחה - לאחר כמה גסיונות שנכסלו - ועתה עומדים לבצע קידוח נוסף.

בסדה בוקר נעשים הקירות ובתיקות. בינתיים הוחלט על העברת צינור מים לנגבטיים דרך תל-ירוחם, וכן יועבר צינור לרביבים ומטבים.

חבר-הכנסת דיין טען כאן על זריקת ירקות. האינדקס עלה החדש ב-3 נקודות, ש-2 מהן נגרמו על-ידי התייקרות הירקות. כן עומד האינדקס לעלות גם החדש, וחלק מהעליה היא בגלל הירקות. אינני יודע כיצד עובדות אלו מתיישבות עם הטענה בדבר זריקת ירקות.

סתכן ויס פיגורים בניצוא תכנית טבע השנים, אולם הם אינם נגרמים דוקא בגלל העובדה שאין מקציבים את הסכומים הדרושים לחקלאות.

יצוא חקלאי - מצד האוצר לא היו כל עיכובים, ומשרד החקלאות שילם בשנה הקודמת לחקלאות יותר מאשר 1,800 ל"י הדולר עבור יצוא חקלאי, פרט להדמים. גם עבור יצוא בננות שולם מתוך קרן הסוואה פנימית.

חברת "סקורות" מתנהל סו"ט בין המטפלה לבין סניפי החברה - וגם בסו"ט על חברת החסמל דיברו עם הסניפים - על שיתופה של המטפלה בחברה. ההבדל בין חברה זו לבין חברת החסמל הוא בזה שבעלי הסניפים של חברת החסמל ומייסדיה לא השקיעו אף פרוטה בחברה החל מ-1938, בעוד סניפי "סקורות" ושותפיה מסייכים להשקיע כספים במסך כל הזמן, אמנם לא באותה פרופורציה כמו בעבר. מטפלת ישראל נותנת הלוואות לא רק לחברת "סקורות", היא נתנה הלוואות לחברת דסנים חסימים בגובה של טחצית הסכום שקיבלה "סקורות" במסך כל הסנים הללו, וגם נתנה מכתב עם אופציה למיסידיים, לפיו הם רשאים תוך שנתיים לקנות הכל חזרה, והם גם רשאים לבקש את הארכת תוקף מכתב ההתחייבות. סו"ט עם חברת "סקורות" מתנהל, העניין נמצא בטיפול ובירור והוא יובא לוועדת הכספים במועד המתאים.

טענות בדבר סחיר אחיד של סים נסעו עוד בסנת 1939, בעיית הסחיר האחיד קשורה בבעית סים, סייב קרקע וכדומה, וזו אינה בעיה קלה כל עיקר.

"סקורות" מספקת סים לערים, מתוך גמלה שיסאר סיהו עבור החקלאות. ירושלים אינה מסלמת את המגיע ממנה אפילו בעד החסמל, ויש לזכור שכ-75% מהוצאות החברה הן עבור חסמל. חברת "סקורות", גם כאשר לא סיפקה סים למברה, לא היו לה רווחים.

הכוונה היא שהמטפלה תשתתף בהוצאות הסים היוזרמו למטבים ולנבטים.

בעיית סחיר הסים בנגב ובסקומות גבוהים ורחוקים נמצאת בטיפול וגם הוקמה ועדה לבירור העניין.

טר כהנא:
חבר-הכנסת לון ביקש לדעת כמה שילמה חברת "סקורות" על-חשבון ארנונה. בסנת 53-1952 שילמה החברה סכום של 70,000 ל"י ובסנת 54/1953 - 250,000 ל"י. לשנת 55/1954 טרם נעשתה הערכה, אבל אם "סקורות" השקיעה בשנה זו מעל 20 מיליון ל"י, היא תשלם 180,000 ל"י על-חשבון ארנונה. הסכום הכולל טגיע אפוא ל-400,000 ל"י.

ה. גבתי:
נשאלתי על-ידי כמה סחברי הוועדה באיזו מידה סחאים תקציב הפיתוח לתכנית שבע הסנים, והתפלאתי לטווע את הטענה שאנו ספגרים. את תכנית שבע הסנים לא פירטנו לפי סנים, ואין בידינו תכניות מה ייעשה בכל שנה ושנה מטבע הסנים הללו. הרגיתי היא כי איננו ספגרים, בעיקר מבחינת הרחבת סחחי הסלחין והייצור. תקציב הפיתוח הוא תוצאה של תכנית, וההצעה נכתבה בהתאם לתכנית. אנו מסייכים בתכנון, זו אינה תכנית סופית, אנו בוצקים ובוחנים אותה מדי פעם בפעם ומכניסים בה שינויים בהתאם למציאות.

בחקלאות אי-אפשר לתכנן, כי אין לדעת מראש מה יהיו היבולים. אלה דברים שאינם ניתנים לתכנון מלא בגבולות סניפים. השנה היה יבול הסזיפים גדול פי ארבעה מהיבול של אסתקד. שסח סנתן אסתקד טונה לדונם, נתן השנה יבול של 2 1/2 טון לדונם.

אנו מכינים עתה הצעת חוק להסדר הנטיעה, לפיה יהיה סר החקלאות רשאי לקבוע סוגי מטעים שנטיעתם טעונה רסיון. אנו מקודים בעזרת חוק זה לכוון ולהסדיר את הנטיעה, אולם הדבר אינו מבטיח ספני היווצרות של עודפים.

המועצה לירקות לא הוקמה, כי טרם נסתיים הוויכוח בנדון עם סררד המסחר והתעיייה. הוקם גוף אולם הוא אינו מוסמך לקבל החלטות.

חבר-הכנסת דיין העלה את בעיית הגדלת
מבטת הקרקע לפסקים. זהו אחד הפרקים של התכנון, ואנו עוסקים בכך.
הדבר קשור בבעיית הטיים, והכוונה לתת טים במקום קרקע וקרקע במקום
טים.

ההדרכה בהתייחסות לקנייה ואינה מספקת
כיוון שחסרים אנשים מתאימים לכך, אין תקציב והתחבורה לקויה. נכון
שהכפילות בנדון גורמת לתקלות, אבל יש החלטה חיובית בענין מיזוג
ההדרכה עם הסוכנות. החילוננו בכך על-ידי הקמת מרכז הדרכה אחד, אשר
יתן הוראות לכלל הסדריכים. במרכז זה ישנו אנשי משרד החקלאות והסוכנות,
והם יעבדו את ההוראות וידאגו להשתלמותם והכשרתם של כל הסדריכים.
אנו רואים בכך צעד ראשון למיזוג שלא של ההדרכה. הצענו לסוכנות מיזוג
מידי וטלא אולם הצעתנו לא נתקבלה כיוון שיש תפקיד ההדרכה מתזוג עם
התפקיד האדמיניסטרטיבי, דבר שאינו לטובת הענין.

לשאלתו של חבר-הכנסת לוז רצוני להשיב כי
גידלנו טבק וירג'יניה בכמה שנים והוא גדל יפה אבל לא בער. טיב הטבק
תלוי בטי הטקום בו מגדלים. טיב מתאימים לגידול זה רק במקומות
מסוימים בגליל המערבי ושם מסוימים בגידול.

בקר לקיקיון בעיית עבודה מחקר בטכנון וייצמן
על-ידי ד"ר סג"מ, בעזרת המשרד. הוא הלך בכיוון של יצירת זני כלאיים
וזנים נבטיים של קיקיון שנתנו יבולים טובים וטאפסד היה לקצור אותם
בקוטביין. בעיית הקיקיון היא קודם כל בעיית איסופו. בשנה שעברה עלו
כמה חלקות יפה. הגידול מצליח בעיקר בגב בסביבות אורים, גיר-יצחק
ונירים, שם בתוספת לא גדולה של טים מקבלים יבולים טובים. הוא אינו
טאטין כי יהיה לנו ענין בגידול הקיקיון כיוון שהוא זול, ולכן הוא
מכונן את נסיונותיו לקראת גידול זרעים לטכנולוגיה.

אשר לסטר (יונקוס) אנו עודכים עתה נסיון
אסון לגדלו בתנאי שדה על-ידי אילת. המסתלות הוכנו ושטים לסתול
40 דונם.

אנו רואים את התמר והסטר כשני הגידולים
היסודיים רבה. מתכוונים להביא מפרט כמות גדולה של זרעי תמר
במסגרת יב פיתוח הערבה.

הטועה האזורית וחברת "ייצור ופיתוח" מקבלים
את ההלוואות עבור הג'ין לכותנה.

גידולי תעשייה: הענין אמנם חדש, אולם רכשנו
כבר נסיון בטח זה ואפשר לדבר על כך במספרים. ידוע כי גידול בטנים
מסתלם יפה, ובי היבול של סלק סוכר מגיע ל- 4 - 3 טון ובמאר-טוביה
קיבלו אף 6 טון לדונם. המחיר הוא 50 ל"י הטובה.

את הכותנה החילוננו לאסוף ומתברר כי
היבול יתנו יבול של טיביטום 250 ק"ג (90 ק"ג טובין ו-160 ק"ג
גרעינים), ויהיו גם שדות שיניבו יבול יותר גבוה. יבול של 250 ק"ג
נותן הכנסה כרוטו של 250 ל"י, על כל פנים 3 הגידולים העיקריים יכולים
להכניס 250 - 150 ל"י לדונם, בהשקעת עבודה לא גדולה ביותר, של 7 - 8
ימי עבודה לדונם.

פוספטים : טיב חומר הגלם וטיב העבוד
בבית-החרושת מתקרב לסטנדרט המקובל בעולם. עברנו את שלבי ההכנסה
ואנו זכנסיים עתה לתקופה של ייצור מלא של 100,000 טון סופר בטובה.
אשר לכבול, נעשים נסיונות להשתמש בכבול כמו
הוא, והטועה האזורית של תליל העליון מנצלת את הכלים שיטנם ומכינה
יבול לזיבול. הכיוון השני הוא - זנערכים נסיונות ועובדים על כך בתחנת
הנסיונות - לייצור מהכבול זבל תיסי אורגני. מסתבר כי הכבול מסוגל, אחרי
עיבוד מסויים, לשמש נושא לחנקן, ובייצור זבלים חנקניים אפשר להשתמש בו
במקום בגפרית.

היו"ר י. גנרי: סיימנו את הדיון על תקציב משרד החקלאות.